

Onderwerp	: Projectplan Waterwet voor realisatie PAS/N2000-maatregelen watersysteem Korenburgerveen
Status	: Ontwerpbesluit
Datum vastgesteld door het college van dijkgraaf en heemraden	: 12 maart 2019
Bijlage(n)	: Bijlage A: Inrichtingsplan Korenburgerveen <ul style="list-style-type: none">- Tekening 1/7 Inrichtingstekening blad 1- Tekening 2/7 Inrichtingstekening blad 2- Tekening 3/7 Inrichtingstekening blad 3- Tekening 4/7 Dwarsprofielen 1 t/m 16- Tekening 5/7 Dwarsprofielen 17 t/m 44- Tekening 6/7 Dwarsprofielen 29,30,34,35- Tekening 7/7 Detail Meekertweg 14 Bijlage B: Wijziging Waterstaatswerken (legger) Bijlage C: Geohydrologische effectenstudie

Ontwerp projectplan Waterwet

Het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel heeft het voornemen, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavig ontwerp projectplan Waterwet voor realisatie van PAS/N2000-maatregelen aan het watersysteem ten behoeve van behoud en versterking van het Natura 2000 gebied Korenburgerveen vast te stellen en uit te voeren in overeenstemming met het bepaalde in dit plan.

Op grond van artikel 5.4 lid, tweede lid, van de Waterwet bevat een projectplan Waterwet een beschrijving van het betrokken werk, de wijze waarop het werk wordt uitgevoerd alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

1 Projectbeschrijving

1.1 Wat wordt aangelegd of gewijzigd?

Inleiding en context

In de Samenwerkingsovereenkomst (SOK 2015-2021), die provincie Gelderland en Waterschap Rijn en IJssel hebben getekend, zijn afspraken opgenomen voor de uitvoering van de Programma Aanpak Stikstof (PAS) maatregelen in het Natura 2000 gebied Korenburgerveen.

Het Korenburgerveen is één van de belangrijkste hoogvenen in Nederland. Het gebied bestaat uit het Meddose Veen, Corlese Veen, Vragenderveen en het centraal gelegen

Korenburgerveen. Dit unieke gebied maakt deel uit van Natura 2000, een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa.

Het Korenburgerveen is het enige gebied in Nederland met een redelijk intacte hoogveenkern. Er omheen liggen blauwgrasland, moeras, vennen, broekbos en vochtige heide met ieder hun eigen waardevolle en zeer gevarieerde planten en dieren. Om de natuurkwaliteit van het hoogveen en de omliggende vennen, graslanden en bossen te behouden en versterken is het nodig dat het natter wordt. Om de natuur weerbaarder te maken wordt het gebied aan de zuidzijde uitgebreid.

De inrichtingsopgave voor het gebied is vastgesteld in de PAS gebiedsanalyse en het Natura 2000 beheerplan, welke op 22 februari 2016 door Gedeputeerde Staten van Gelderland is vastgesteld.

Inrichtingsplan Korenburgerveen

Ten behoeve van behoud, herstel en uitbreiding van het Natura 2000 gebied Korenburgerveen zijn de in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en Beheerplan Natura 2000 vastgestelde maatregelen uitgewerkt in het Inrichtingsplan Korenburgerveen. De uitwerking van de vastgestelde maatregelen heeft in opdracht- en onder regie van de provincie Gelderland plaatsgevonden in nauwe samenwerking met Natuurmonumenten (coördinerende partij), Waterschap Rijn en IJssel en gemeente Winterswijk.

Het Inrichtingsplan Korenburgerveen omvat het totaal aan inrichtingsmaatregelen die in het Korenburgerveen getroffen gaan worden. Het betreft onder meer:

- Ondieper maken en/of dempen van watergangen en greppels
- Afplaggen en afgraven van voormalige landbouwpercelen
- Verwijderen van houtige opslag
- Herstel van oude landschapsstructuur (es)

Het Inrichtingsplan Korenburgerveen is opgenomen in bijlage A.

Watersysteemmaatregelen

De belangrijkste *hydrologische* opgaven voor het in standhouden en ontwikkelen van de ecologische doelen voor het Korenburgerveen zijn:

- 1) Herstel van kalkrijke grondwaterstromen naar de randzone van het Korenburgerveen door het vergroten van de kweldruk;
- 2) Voorkomen van oppervlakkige instroom van eutroof water.

In de periode 2009 – 2010 heeft voor het Korenburgerveen een GGOR-studie plaatsgevonden. GGOR staat voor Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime. De GGOR -studie heeft diverse scenario's voor hydrologisch systeemherstel opgeleverd. Het scenario met maximale doelrealisatie (scenario L10) gaat uit van het opheffen/verwijderen van de onderbemaling enclave Kooiveldweg-Zuid, het verondiepen van de Schaarsbeek en het dempen van de Parallelsloot. De resultaten van de GGOR zijn input geweest voor de PAS-Gebiedsanalyse en het Beheerplan Natura 2000 Korenburgerveen en vervolgens uitgewerkt in het Inrichtingsplan Korenburgerveen.

Watermaatregelen PAS/N2000 gebied Korenburgerveen

De uit te voeren watermaatregelen in het PAS/N2000 gebied Korenburgerveen zijn:

- M1A; Gedeeltelijk dempen Schaarsbeek en inrichten percelen tussen Schaarsbeek en Parallelsloot

- M1B1; Dempen Parallelsloot en inrichten percelen in lijn met GGOR scenario L8A
- M1B2; Dempen Parallelsloot en inrichten percelen in lijn met GGOR scenario L10
- M1E; Beëindigen onderbemaling enclave Kooiveld-zuid

In de periode 2016 – 2017 heeft onderzoek plaatsgevonden naar het effect van de maatregel M1E Beëindigen onderbemaling enclave Kooiveldweg-Zuid [Effect vernattingsmaatregelen enclave Meekertweg, Korenburgerveen, Wareco, februari 2017]. Daarbij is gekeken naar de verwachte stijging van het grondwater en de effecten daarvan op woningen, wegen en bomen en mogelijke (technische) maatregelen om de nadelige effecten te mitigeren/compenseren. De resultaten van dit onderzoek (o.m. de mitigerende maatregelen) zijn opgenomen en uitgewerkt in het Inrichtingsplan Korenburgerveen.

Effecten Inrichtingsplan Korenburgerveen

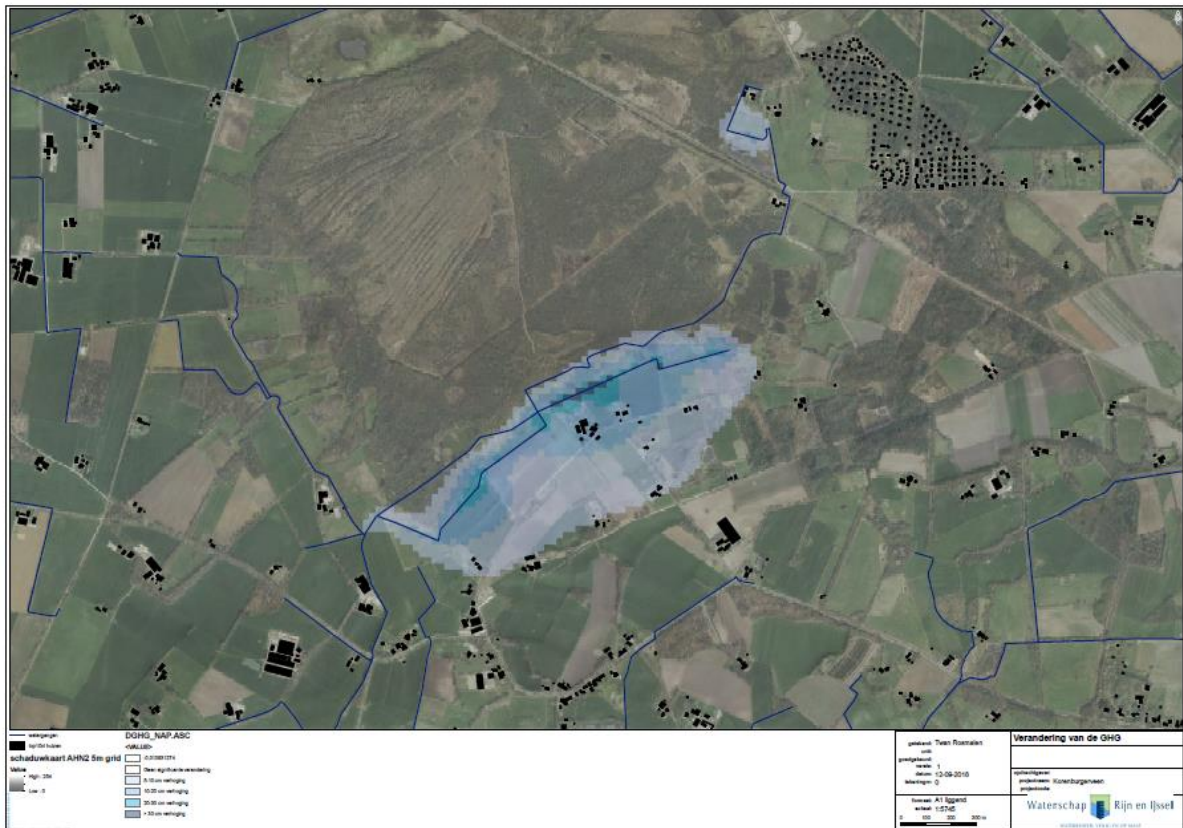
De effecten van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen op het grondwater zijn nader onderzocht [Korenburgerveen, Geohydrologische effectenstudie, Arcadis, september 2018]. Daarbij is de verandering van grondwaterstanden ten gevolge van de inrichtingsmaatregelen gekwantificeerd.

De inrichtingsmaatregelen hebben een vernattend effect op Korenburgerveen. Ten noorden van het spoorlijn stijgen de grondwaterstanden ten opzichte van NAP lokaal ongeveer 10 cm. Door de mitigerende maatregel (ringdrainage) treedt geen grondwaterstandverhoging op bij de woningen.

Ten zuiden van het spoor is het *maximale* effect een verhoging van de grondwaterstanden van 50 cm. De gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) bij de woningen aan de Korenburgerveenweg wordt ongeveer 15 cm hoger, maar zal voldoen aan een droogleggingsnorm van 70 cm-mv.

Het inslagpeil van gemaal GM54210149 wordt verhoogd naar 27.45 m⁺ NAP en het uitslagpeil 27.35 m⁺ NAP. Daardoor wordt het oppervlaktewaterpeil bovenstreams van het gemaal verhoogd met ongeveer 30 cm tot een gemiddeld waterpeil van 27.40 m⁺ NAP.

De verwachte verandering van grondwaterstanden is op onderstaand kaartje (Figuur 1) weergegeven. Het onderzoeksrapport (Geohydrologische effectenstudie) is opgenomen als bijlage C.

Figuur 1: Effect op de gemiddeld hoogste grondwaterstand als gevolg van de maatregelen.

Wijziging Legger Watersystemen

De Legger is een beschrijving van het waterstaatswerk en wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het waterschap. De Legger Watersystemen is een register van kaarten, tabellen en een leeswijzer waarin gegevens over de ligging, vorm, afmeting en constructie van watergangen, bergingsgebieden en bijbehorende kaden en kunstwerken zijn vastgelegd. De Legger is gepubliceerd op de website van het waterschap: www.wrij.nl.

Dit projectplan Waterwet regelt het vaststellen van de maatregelen van het Inrichtingsplan Korenburgerveen die specifiek betrekking hebben op de aanleg- van of de wijziging van de normatieve toestand van een waterstaatswerk (oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend kunstwerk). Anders gezegd regelt dit projectplan Waterwet het vaststellen van maatregelen die een wijziging van de Legger tot gevolg hebben.

Voorgenomen wijzigingen

Realisatie van het Inrichtingsplan Korenburgerveen leidt tot een wijziging van de Legger Watersystemen. De te wijzigen waterstaatswerken zijn op de als bijlage B opgenomen kaart weergegeven.

De wijzigingen van het waterstaatswerk betreffen:

1. Watergangen KEB02.002 en KEB02.005 komen als leggerwatergang te vervallen en worden gedempt
 - Verwijderen van stuw ST54210143

- Verwijderen van duikers
 - DR54210003
 - DR54210004
 - DR54210005
 - DR54210006
 - DR54210144
 - DR54210145
 - DR54210146

- 2. Kadevak KV54210001 komt als leggerkade te vervallen en wordt deels afgegraven

- 3. Gemaal GM54210149 blijft in stand en op de legger gehandhaafd; het inslagpeil wordt gewijzigd naar +27.45 m NAP en het uitslagpeil naar + 27.35 m NAP

- 4. Watergang KEB02.000 (Schaarsbeek) komt als leggerwatergang te vervallen en wordt deels gedempt
 - Verwijderen van duikers
 - DR54210014
 - DR54210015
 - DR54210164
 - DR54210016
 - DR54210017
 - DR54210018
 - DR54210019
 - DR54210020
 - DR54210022
 - DR54210023
 - DR54210024
 - DR54210053
 - Verwijderen stuw ST54210021
 - Aanbrengen nieuwe stuw
 - Aanbrengen nieuwe duiker (zandvang)

- 5. Watergang KEB02.010 (Parallelsloot) komt als leggerwatergang te vervallen en wordt gedempt
 - Verwijderen van duikers
 - DR54210153
 - DR54210154
 - DR54210155
 - DR54210156
 - DR54210157
 - DR54210159
 - DR54210161

1.2 Hoe wordt het project uitgevoerd?

Het Inrichtingsplan wordt technisch in detail nog verder uitgewerkt op bestekstekeningen en in een bestek. Dit vormt de inhoudelijke basis (contract) voor aanbesteding van het werk.

De werkzaamheden zullen hoofdzakelijk bestaan uit het ontgraven, aanvullen, vervoeren en verwerken van grond. Het verwijderen en aanleggen van kleine civieltechnische objecten zoals duikers, dammen en een stuw.

1.3 Welke voorzieningen worden getroffen om nadelige gevolgen ongedaan te maken of te beperken?

Voorkomen nadelige gevolgen NA uitvoering inrichtingsmaatregelen

Mitigerende maatregelen

Ter voorkoming van negatieve effecten als gevolg van grondwaterstandwijziging ter plaatse van de enclave Meekertweg zijn mitigerende maatregelen opgenomen. De te mitigerende maatregelen zijn op de als bijlage B opgenomen kaart weergegeven.

De mitigerende maatregelen betreffen:

- Aanbrengen van drainage (Meekertweg 14 en 14-1)
- Toepassen TFI-behandeling bij bomen (Meekertweg 12, 14 en 14-1)
- Verbeteren en ophogen onverhard deel Meekertweg
- Het gemaal ter plaatse van de Meekertweg (GM54210149) blijft in stand, het bemalingspeil wordt aangepast

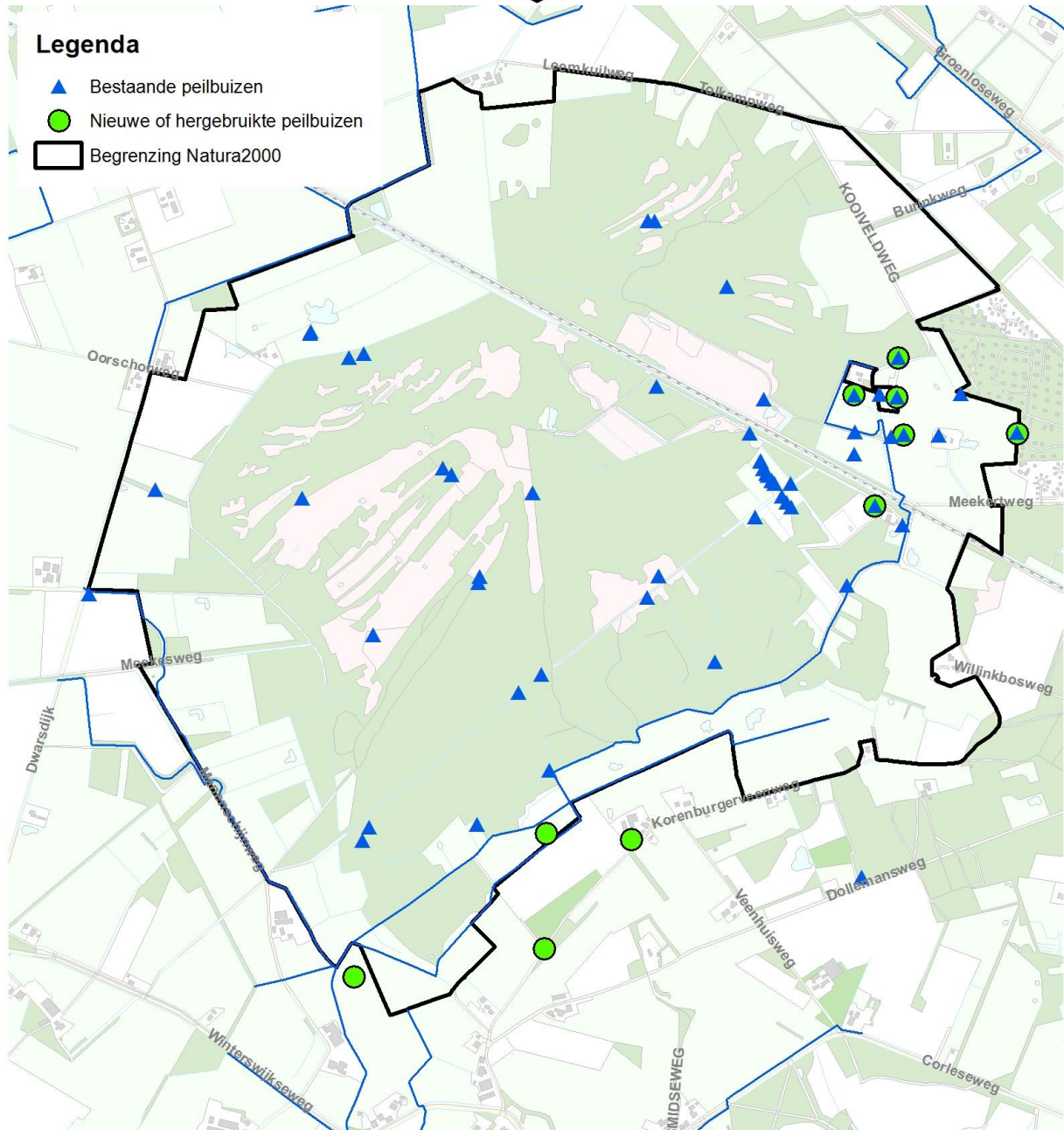
Monitoring

De grondwaterstanden binnen de invloedssfeer van de uit te voeren inrichtingsmaatregelen worden gemonitord. Het doel van de monitoring is om inzicht te krijgen in het verloop van de (veranderende) grondwaterstanden door de effecten van de genomen maatregelen. Hiervoor is een meetnet opgezet welke minimaal 5 jaar na uitvoering van de maatregelen beheerd en onderhouden wordt. Voor het meetnet wordt deels gebruik gemaakt van de al aanwezige provinciale peilbuizen in het gebied zelf. Daarnaast heeft het waterschap in het voorjaar van 2017 een aantal aanvullende peilbuizen geplaatst net buiten het N2000 gebied. Deze peilbuizen zijn o.a. geplaatst bij woningen om niet-voorzien vernatting te monitoren (kelders). Daarnaast zijn er peilbuizen geplaatst in agrarische gebieden waar de grondwaterstand zal stijgen en op de rand van het beïnvloedingsgebied (> 5 cm GHG verandering). Ook is er een referentie-peilbuis geplaatst buiten het beïnvloedingsgebied van de maatregelen.

De monitoring is hiermee al gestart om zo ook de nul-situatie goed in beeld te brengen.

Het meetdoel en de informatiebehoefte is hierbij als volgt geformuleerd:

- *Welke veranderingen zijn opgetreden in de hoge grondwaterstanden (GHG*) als gevolg van de PAS-maatregelen buiten het natuurgebied waarvoor vernatting is gewenst?*
- *Komen deze veranderingen overeen met de op voorhand geschatte veranderingen?*
*GHG = gemiddeld hoogste grondwaterstand

Naast de het vastleggen van de nul-situatie (grondwaterstandsverloop vóór uitvoering van maatregelen), is ook de nul-situatie van een aantal particuliere percelen/opstallen vastgelegd. Het betreft particuliere percelen binnen het beïnvloedingsgebied van de maatregelen met een te verwachten verhoging van de grondwaterstand tussen de 0 en 20 cm (Korenburgerveenweg en Meekertweg). In overleg met de eigenaar is de huidige situatie geïnspecteerd en vastgelegd ten aanzien van grondwateroverlast en natschade aan opstallen gerelateerd aan grondwaterstanden.

Voorkomen nadelige gevolgen TIJDENS uitvoering inrichtingsmaatregelen

Waterhuishouding

Tijdens de uitvoering blijft de afvoercapaciteit van de legger watergangen en detailontwateringen gewaarborgd. Aanliggende eigenaren en percelen zullen geen hinder ondervinden van de opstuwning van water.

Ecologie

Op 1 februari 2019 is de Vernieuwde gedragscode Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze is vastgesteld door de Unie van Waterschappen en deel 1 is goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Met het goedkeuringsbesluit van de Minister vervalt de gedragscode voor waterschappen die is goedgekeurd onder de Flora- en Faunawet voor wat betreft het onderdeel 'bestendig beheer en onderhoud'. Het onderdeel 'ruimtelijke ingrepen' van de oude gedragscode die is verleend onder de Flora- en Faunawet blijft van kracht tot er een besluit is genomen over de nog op te stellen gedragscode ruimtelijke ingrepen voor waterschappen onder de Wet Natuurbescherming. De maatregelen die op basis van dit projectbesluit worden genomen betreffen 'ruimtelijke ingrepen'. Hierdoor blijft de oude gedragscode nog van kracht en wordt er gewerkt volgens de gedragscode Flora- en Faunawet, welke door de Unie van Waterschappen is opgesteld. Middels deze gedragscode wordt zorgvuldig omgegaan met (beschermde) planten- en diersoorten, wordt het tijdstip van uitvoering hierop aangepast en/of worden mitigerende maatregelen genomen. Deze maatregelen voorkomen of beperken schade aan beschermde planten- en diersoorten bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

Overlast omgeving

De overlast voor de omgeving tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zal zich beperken tot hinder als gevolg van grondtransportbewegingen en wellicht stof. Met de te contracteren aannemer worden afspraken gemaakt om de hinder zoveel mogelijk te beperken door de transportroutes zo kort mogelijk te maken. Hiernaast vindt stofbestrijding plaats door het vegen van de verharde wegen en het inzetten van rijplaten en/of nathouden van de onverharde grondtransportroutes. Verder zullen uiteraard de reguliere en wettelijk vastgestelde verkeersmaatregelen worden getroffen.

Algemeen

Als gevolg van dit projectplan is geen financiële schade voorzien, die aan de uitvoering van het project in de weg staat. Voor eventueel financieel nadeel, dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de uitvoering van het projectplan, kan een benadeelde een beroep doen op artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende op andere wijze is verzekerd.

Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding.

2 Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a. voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met

- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Toelichting:

a. voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

De uit te voeren maatregelen leveren een optimalere waterhuishouding door:

- optimalere (grond-)waterstanden voor de ontwikkeling van de habitattypen in het gebied Korenburgerveen.
- het watersysteem voldoet aan de Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) normering T=10 voor landelijk gebied. Er vindt bij hoge afvoeren geen inundatie plaats vanuit de watergangen naar landbouwpercelen bij een afvoer die statistisch gezien 1x per 10 jaar voor komt.
- behoud landbouwfunctie in het gebied aan zuid-westen grenzend aan het Korenburgerveen door aanbrengen kade en aanleg kavelsloot.

Conclusie: De maatregelen beperken waterschaarste in het N2000 gebied. Het risico op overstromingen en overlast in het aangrenzende gebied neemt niet toe en blijft voldoen aan de normen voor regionale wateroverlast.

b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

De uit te voeren maatregelen geven verbeterings- en uitbreidingsdoelstellingen op de habitattypen door o.a.:

- het verbeteren van waardevolle waternatuur in de randzone van het Korenburgerveen.
- het vergroten van het areaal met toereikende hydrologische condities door herstel van kalkrijke grondwaterstromen en het vergroten van de kweldruk, waardoor er een verbetering en uitbreiding van de kernopgaven voor de vastgestelde habitattypen plaats vindt.
- voorkomen van oppervlakkige instroom van eutroof water.

Conclusie: De maatregelen hebben een positieve werking op de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem.

c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

De uit te voeren maatregelen leveren een bijdrage aan maatschappelijke functies door:

- versterking van landschappelijke kwaliteit en natuurbeleving van het gebied Korenburgerveen.

Conclusie: De maatregelen hebben een positieve invloed op het vervullen van maatschappelijke functies door het watersysteem.

3 Wijze van uitvoering

3.1 Planologische inpassing

Voor de PAS / Natura 2000 gebieden is de Wet natuurbescherming van toepassing. De uitvoering van de PAS maatregelen is vergund door vaststellen van het Natura 2000 beheerplan.

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zijn voor het gebied waar het project wordt uitgevoerd de bestemmingsplannen Buitengebied Winterswijk 2011, Buitengebied Oost-Gelre 2018 en PAS-maatregelen Korenburgerveen 2018 vastgesteld.

De voorgenomen watersysteemmaatregelen zoals opgenomen in dit projectplan passen binnen de geldende bestemmingsplannen.

3.2 Andere noodzakelijke vergunningen en relevante besluiten

Naar aanleiding van dit projectplan moeten de wijzigingen in het waterstaatswerk worden meegenomen in een wijziging van de legger. De legger bestaat uit kaarten en teksten. In de legger vindt de juridische vastlegging plaats van zaken als de ligging, vorm, afmeting en constructie van waterstaatswerken. Ook worden daarin de zogeheten kunstwerken vermeld zoals bruggen, stuwen en duikers. De legger is bepalend voor de verplichtingen over en weer tussen het waterschap en burgers op het gebied van de instandhouding van de waterstaatswerken. Zo blijkt bijvoorbeeld uit de legger waar de diverse keurzones geografisch gelegen zijn. In deze keurzones gelden er regels voor diverse activiteiten. Deze regels zijn vastgelegd in de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009 en houden bijvoorbeeld in dat er niet gegraven mag worden zonder vergunning van het waterschap (watervergunning). Ook worden in de legger de onderhoudsverplichtingen vastgelegd.

Voor het vaststellen van de legger wordt een separaat besluit genomen.

Verder zijn de volgende vergunningen en besluiten van belang:

<u>Vergunningen/Besluiten</u>	<u>Bevoegd gezag</u>
Omgevingsvergunning	Gemeente Winterswijk
Omgevingsvergunning	Gemeente Oost-Gelre
Melding bodemkwaliteit	Gemeente Winterswijk, Omgevingsdienst Achterhoek of Waterschap Rijn en IJssel
Melding ontgroning	Provincie Gelderland
Ontheffing wet natuurbescherming	Provincie Gelderland

3.3 Planning

De start van de uitvoering staat gepland voor voorjaar/zomer 2020. De uitvoering moet uiterlijk 1 juni 2021 gereed zijn.

3.4 Overige uitvoeringsaspecten

De inrichtingsmaatregelen vinden plaats op gronden welke in eigendom zijn bij de provincie Gelderland, Natuurmonumenten en Waterschap Rijn en IJssel. Daar waar het voor de uitvoering van de werkzaamheden noodzakelijk is om gronden van derden te betreden, zullen medewerkers van het waterschap en/of de gecontracteerde aannemer de activiteiten vooraf afstemmen met de betreffende grondeigenaren/gebruikers.

4 Procedure

Bij de totstandkoming van het projectplan wordt gebruik gemaakt van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht: de uniforme openbare voorbereidingsprocedure.

Dit betekent dat het ontwerp projectplan Waterwet digitaal wordt bekendgemaakt en gedurende zes weken met de bijbehorende stukken kan worden geraadpleegd op de website: <https://www.officielebekendmakingen.nl/waterschapsblad>.

Een belanghebbende heeft de mogelijkheid om haar of zijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp projectplan Waterwet kenbaar te maken. Na de definitieve besluitvorming is beroep

in beginsel alleen mogelijk voor degenen die in de ontwerpfase een zienswijze hebben ingediend.

Zienswijzen op dit ontwerpbesluit kunnen schriftelijk of mondeling naar voren worden gebracht. Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel, Postbus 148 (7000 AC) Doetinchem. Hierbij dient verwezen te worden naar de titel van het projectplan Waterwet. Mondelinge zienswijzen kunnen kenbaar worden gemaakt via telefoonnummer 0314-369369.

Het projectplan ingevolge artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet staat in de bijlage bij artikel 1.1 van de Crisis- en Herstelwet genoemd. Hierdoor zijn de bepalingen in hoofdstuk 1, afdeling 2 van de Crisis- en Herstelwet van toepassing.

5 Contactpersoon uitvoering werken

Voor meer informatie over het ontwerp projectplan Waterwet kunt u terecht bij de heer S. (Sander) Klarenbeek, bereikbaar via s.klarenbeek@wrij.nl. Hij kan uw vragen beantwoorden en het plan met u doornemen.